

Grup de jotes "El Maestrat".

ball: "que té vitalitat com a ball de les festes del poble en què participa la gent espontàniament". També en aquest mateix Primer Aplec de Ball del Pla, Fermín Purdo, va trobar que el nostre ball "és el més complet". No caldria pas, docs, aportar nous invents. "Cal guardar el ritual, cal ensenyar a les generacions noves alhora que investiguen en les generacions més velles". Transcripció tot això a resultes del modisme de fer petar les mans tot cridant He! He! que desgràcia el ball a més no poder.

Els que sí ballen bé són els components del Grup de Jotes Artal d'Alagó, el conjunt de Jotes del Maestrat i el Grup de Danses. Aquesta darrera agrupació acull també colla aleví i infantil que posant-se a fer rogle van demostrar poder completar un roda sencera de la plaça d'Espanya. Estem salvats, la pervivència està garantida mentre les professores dels petufets tinguen la paciència per continuar l'impuls actual.

A la ballaruga menys sacralitzada de la Ravalleta acudeixen preferentment matrimonis i parelles d'edat mitjana. La gent major no apareix per res del món. Continuen la rutina de cada cap de setmana de ballar a la Residència del Tossal. Els fadrinets entren a la pista passada la mitja part i no ho fan per no pagar entrada: acudrien igualment tard la

darrera nit amb revella de franc. Sembla que farts de rondar discoteques tots el dies que els ve en gana passen de ball d'orquestra. Respecte als horaris d'inici de la berbena va sorgir una iniciativa, amb recollida de signatures i tot, molt assenyada sol·licitant un horari més racional. Els demanava començar a les dotze i mitja de la nit i per el que sé es van reunir moltes adhesions. La veritat és que ni els adherits ni els retrassats van fer cas. Un servidor i la seva dona, innocents com som, ens presentàrem a l'hora en punt i quina desil·lusió tinguèrem. Els músics amb molt bon criteri van engegar els instruments a les dotze i quaranta minuts acompanyats (i no ho dic amb metàfora sinó amb números matemàtics reals) per dos tauletes ocupades i cinc xiquets corren per la pista. La resta de nits, gat escaldat de l'aigua freda fuig, adoptàrem l'horari covarxí. Les orquestres de festes van mantenir la qualitat a la que estem acostumats. La super Orquesta Volcán es va comportar més com orquestra espectacle que com orquestra per ballar i possiblement es va excedir amb l'escala decibèlica.

Una orquestra no tant súper, però amb estil inconfusible i vocació alternativa ens va fer xalar projectant-nos als vells temps de herbenes als quatre cantons. L'ambientació

La Unió Musical Covarxina.

hagués estat completa d'haver passat uns quants camions pollastrers. Els Kromàtics van actuar, com ells saben fer-ho, situats a sobre d'un escenari un poc reduït que no permetia veure al bateria ni apreciar la magnitud de la nova adquisició, la teclista Maria. Desitgem per l'any proper tornar a contemplar aquest nostrat conjunt.

Molt bon espectacle ens va oferir també la ramaderia Orient. Bous de Vila, embolats, de plaça i vaquetes a la nit colmaren als afeccionats.

La solta més divertida és la de les vaquetes a la nit. L'horari, absolutament canalla i dissuasori per la gent de bé, és ideal per les colles juvenils. Són els reis i com estan desinhibits per l'absència de pares o gent gran i pel punt de xispa aportat per certes ingestions, no tenen por de res. Cal dir que les bestioles són de poca força. Els xiquets toregen com jessulins, fan passes de capa a duo, vollen el banc, s'enriuen del bou i de ells mateixos. De poder-se aconseguir traslladar a una de les dues parts dels bous de plaça el mateix ambient amb animalets de poca força l'espectacle guanyaria molt.

Els bous de vila no van tenir res a veure un dia i l'altre. Malgrat que Borrós sempre ha presentat animals llustrosos i forts els del primer dia foren hastant anodins. Les dues notes a ressenyar són negatives.

L'ona va ser l'agafada sense importància patida pel noviet de Pamela Forés i l'altra l'axafament d'un vehicle a l'eixida. El segon dia de bous de vila poguérem disfrutar de bous corredors, embestidors i amb un punt de perill. El bou mascle denotà una extraordinària força a resultes de la qual va alçar tres embestides seguides uns quants pams d'enterra el remole de Fernando la Pita.

Les dos sessions de bous embolats no passaran a la història, la del dia 18 perquè el bou va resultar ser un gandul, tenia una mala nit i no va voler eixir de la plaça lent cas omís del esforçat l'abiam que sense èxit volia moure'l. L'altre brau va resultar una desgràcia per la pèssima embolada de novells emboladors. El material tampoc era bó. La bola inflamable era tan poc cohesionada que amb un mínim fresc es perdia a troços o quedava enganxada als cavirons. Però no fou això el més greu. Els poc eficaços emboladors van apretar poc el ferros i un d'ells es va decantar de tal manera que es situà enfront de l'ull dret de l'animal causant, entenem, greus lesions a la seva vista. La gent va córrer a apagar el foc amb calderons d'aigua. Es va voler atorgar el detall exòtic d'encendre coets espurtejants juntament amb la hola i crec sincerament que no feia falta tal parafernàlia.

Els Kromàtics * 95.

Vicent, trompeta solista dels Kromàtics.